

PRZESTĘPNIK (16) *sb m*

przestępnik (15), **przestępnik** (1); przestępnik : przestępnik *RejPos* (3:1).

e jasne.

sg D przestępnikowi (1). \diamond *A* przestępnika (1). \diamond *I* przestępniki(e)m (1). \diamond *pl N* przestępnicy (2).
 \diamond *G* przestępnik(o)w (5). \diamond *A* przestępniki (6). \diamond [*I* przestępniki.]

Sł stp notuje, Cn s.v. przestępnca, Linde XVII w.

Ten, kto postąpił wbrew obowiązującemu prawu lub zarządzeniu; praevaricator, transgressor Vulg, Cn; violator iuris a. legis Cn (16) :

przestępnik czego (3): Ale przedsię wam/ ábyście tákowého Státutu przestępniki [...] y fskázowali przymulzájąc ku dofycuczynieniu/ y karáli/ [...] dáiemy y zlécamy zupełną moc. *SarnStat* 902 [*idem* 904], 287, 904.

Zwrot: »przestępnika karać« (4): po postánowieniu téy [*ustawy*] przez Ráyce w mieściéch y w miáfteczkách ma bydź chowána/ y exequowána. Którzy to Ráyce/ przestępniki téy Conſtituciiéy będą kárác winą cztérnaścia grzywien *SarnStat* 287, 270, 902, 904; [*Konst* 1565/52].

a. *Wbrew prawu boskiemu: grzesznik, też: odstępnca, wiarołomca* (1) : Radbich zówzdi był wylączon s pocztu przestępnikow Ktorzy o twoy zakon fwyęty Pánye nic nye dbáyą *LubPs* bbv; *Leop Is* 48/8, *Ier* 9/2; *RejPos* 227v, 253v; o którym [*starym zakonie*] Piotr S. mowi: Iz go áni fami/ áni oycowie ich noſić nie mogli. zá czym przedię ná przestępniki/ przekłęctwo obalał/ iáko mowi Moizéfz: Przekłęty ktory nie wypełni wſzytkiego/ co wtych księgách nápiſano ieſt. *SkarŻyw* 3; [*Leop Ez* 15/8].

przestępnik czego (3): [*Pan przypomina każdemu*] áby tego zówzdy zoſtáwował przy tym/ co komu fłufznie á fprawiedliwie należy. Wiedząc pewnie/ [...] iż przestępnikowi tey rády á tey náuki Páńfkiey wieczne pomſty á wieczne vpadki zówzdy fą zgotowane *RejPos* 253v. *Cf Wyrażenia.*

W połączeniu szeregowym (1): Boſmy zgrzeſzyli á nieprawieſmy czynili/ odſtępniając od ciebie: [...] y daleſ nás w ręce nieprzyaścioł nálfych nieſprawiedliwych y bárzo złych/ y przestępnikow/ y krolowi nieſprawiedliwemu y nagorſſemu náde wſlyftkę ziemię. *Leop Dan* 3/32.

Wyrażenia: »przestępnik wolej ſwiętej« (1): A gdym widzyał przestępniki wolej twoyey fwyętey/ Byłem dziwnye záłoſciwym z ich złoſci przekłętey/ Iz nye ftrzegli prawdy twoyey od wyekow poczętey. *LubPs* cc.

»przestępnik zakonu bożego« (1): Bych był Izáiafzem: chodziłbych bofo y ná poły nági/ wołájąc ná was roſkofzniki/ y roſkofznice/ przestępniki y przestępnice zakonu Bożego: [...] *SkarKazSej* 705b.

Szeregi: »przestępnik a jawnogrzesznik« (1): PRzybliżáli fie przestępnicy á iáwnogrzeſznicy ku Pánu/ áby fłucháli ſłowá iego/ á oni náuczeni w zakonie y oni Licemiernicy fzemráli o tym ták mowiać: Iz ten z grzeſzniki poſpolituie *RejPos* 165v.

»przestępnik i przestępnica« (1): *SkarKazSej* 705b *cf* »przestępnik zakonu bożego«.

b. *Złoczyńca, człowiek występny* (1) : [*Brutus przeciwko Kollatynowi, który ujął się za swym krewnym – okrutnym królem Tarkwiniuszem:*] Do czegoż fie y tho przedſięwzięcie iego teráznieyſze ma s fthrony wyfwbodzenia tych przestępnikow/ iedno do tego/ áby wolności wálzey/ ktorey wam zayrzy/ więcey zdrádziec przywrocenim do Miáftá Krolow/ pomocą domową y cudzoziemſką przygotował. *Phil* E3.

Synonimy: gwałtownik, łamacz, łamca, prawołomca, występca; a. grzesznik; b. złoczyńca.

Cf PRZESTĄPACZ, **PRZESTĘPCA**

ZCh